

บทที่ 5

สรุปผลการศึกษา อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การศึกษาเรื่อง “ความตระหนักในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมของผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า โรงไฟฟ้าแม่เมาะ อำเภอแม่เมาะ จังหวัดลำปาง เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนา(Descriptive Research) เพื่อศึกษาความตระหนักในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมของผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า ซึ่งมีหน้าที่ในการผลิต ซ่อม แก้ไข ปรับปรุง ชิ้นส่วนอุปกรณ์โรงไฟฟ้า และปฏิบัติงานในพื้นที่โรงงาน (Workshop) ขนาดของกลุ่มตัวอย่างที่ใช้ในการศึกษาเป็นผู้ปฏิบัติงานในแผนกโรงงานเครื่องกลและแผนกโรงงานไฟฟ้าทั้งหมดจำนวน 127 คน

ในการศึกษาใช้เครื่องมือแบบสอบถามข้อมูลปัจจัยส่วนบุคคล แบบทดสอบความรู้ แบบประเมินพฤติกรรมความห่วงใย และพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมที่ผู้ศึกษาได้จัดทำขึ้น และให้คณะกรรมการควบคุมการค้นคว้าแบบอิสระตรวจสอบความถูกต้อง แล้วนำไปทดลองใช้กับผู้ปฏิบัติงานในแผนกช่างกลโรงงานเหมืองแม่เมาะ กองโรงงานเหมืองแม่เมาะ จำนวน 30 คน เพื่อหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ ผลจากการคำนวณได้ค่าความเชื่อมั่นของแบบทดสอบความรู้ในเรื่องมลพิษ เท่ากับ 0.756 และค่าความเชื่อมั่นของแบบประเมินพฤติกรรมความห่วงใยและพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม เท่ากับ 0.7436

การเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้ศึกษาได้นำแบบสอบถาม แบบทดสอบความรู้ แบบประเมินพฤติกรรมความห่วงใยและแบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติ ไปขอความร่วมมือจากผู้จัดการแผนกโรงงานเครื่องกลและแผนกโรงงานไฟฟ้าช่วยดำเนินการแจกให้ผู้ปฏิบัติงานในสังกัด ช่วยตอบ พร้อมทั้งเก็บรวบรวมไว้ ผู้ศึกษาและผู้ช่วยได้เก็บรวบรวมจากผู้จัดการแผนก โดยได้แบบสอบถามแบบทดสอบและแบบประเมินครบ 127 ฉบับ ใช้เวลาเก็บรวบรวมข้อมูลระหว่างวันที่ 1 ตุลาคม 2542 ถึงวันที่ 15 ตุลาคม 2542 และนำมาวิเคราะห์ด้วยโปรแกรมสำเร็จรูป SPSS for Window ใช้ค่าความถี่ ค่าเฉลี่ย ($\bar{X}$) ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน (S.D.) หาความสัมพันธ์ระหว่างความรู้เรื่องมลพิษ กับพฤติกรรมความห่วงใยและพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์สัน (Pearson's Product Moment Correlation) และใช้สถิติค่าความแปรปรวนทางเดียว (One - Way Analysis of Variance) ทดสอบเปรียบเทียบความตระหนักในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม ระหว่าง

ผู้ปฏิบัติงานที่มี ระดับการศึกษา และประสบการณ์การทำงานที่แตกต่างกัน จากการวิเคราะห์ สรุป ผลการศึกษาได้ดังนี้

1. สรุปผลการศึกษา

ส่วนที่ 1 ข้อมูลปัจจัยบุคคลของกลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา เป็นผู้ปฏิบัติงานในแผนกโรงงานเครื่องกล และแผนกโรงงาน ไฟฟ้า ฝ่ายบำรุงรักษาโรงไฟฟ้า ซึ่งปฏิบัติงานในบริเวณโรงงานต่างๆจำนวน 127 คน ส่วนใหญ่ ผู้ปฏิบัติงานจะมีอายุช่วง 31-40 ปีจำนวน 55 คน รองลงมาเป็นช่วงอายุ 41-50 ปี จำนวน 50 คน คิด น้อยที่สุดในช่วงอายุ 21-30 ปี จำนวน 6 คน รายได้ของผู้ปฏิบัติงานมากที่สุดในช่วง 20,001-25,000 บาท จำนวน 34 คน น้อยที่สุดอยู่ในช่วง 10,000-15,000 บาท จำนวน 22 คน ระดับการศึกษาก่อนเข้า ทำงานมากที่สุดในระดับ ปวช. จำนวน 52 คน น้อยที่สุดระดับปริญญาตรี จำนวน 4 คน ระดับการ ศึกษาปัจจุบัน มากที่สุด ระดับ ปวช. จำนวน 42 คน น้อยที่สุดเป็นระดับ ปวส. จำนวน 23 คน ผู้ ปฏิบัติงานได้ศึกษาต่อเพิ่มเติมทำให้ผู้ที่จบการศึกษาระดับปริญญาตรีมีจำนวนเพิ่มขึ้นเป็น 24 คน ประสบการณ์ก่อนเข้าทำงาน มากที่สุดในช่วง 0-5 ปี จำนวน 88 คน น้อยที่สุดเป็นกลุ่มที่มีประสบ การณ์มาก่อน 11-15 ปี ผู้ปฏิบัติงานที่ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า มากที่สุดใน ช่วง 16 ปีขึ้นไป น้อยที่สุด 0-5 ปี จำนวน 9 คน ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ไม่เคยอบรมเรื่องมลพิษ และการป้องกัน จำนวน 90 คน ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ปฏิบัติงานในโรงงานเฉลี่ยวันละ 7 ชั่วโมง จำนวน 62 คน การติดตามข่าวสารเกี่ยวกับมลพิษส่วนใหญ่ทราบจากทางหนังสือพิมพ์ จำนวน 41 คน การได้รับแจ้งความผิดปกติเนื่องจากการตรวจร่างกายประจำปีมีน้อยที่สุด จำนวน 25 คน มีผู้ปฏิบัติงานเคยพบเพื่อนผู้ปฏิบัติงานเจ็บป่วยเนื่อง จากมลพิษน้อยมากจำนวน 15 คน การแจ้งเข้า หน้าที่ให้มาตรวจวัดคุณภาพอากาศและสภาพแวดล้อมน้อยที่สุดจำนวน 52 คน การนำความรู้และ การป้องกันมลพิษมาปฏิบัติให้ปลอดภัย มากที่สุดจำนวน 103 คน ในช่วงวันที่มีอุณหภูมิของอากาศ สูงส่วนใหญ่ไม่เคยเจ็บป่วย จำนวน 86 คน ผู้ปฏิบัติงานมีการใช้อุปกรณ์ป้องกันอันตรายตรงตามข้อ กำหนด จำนวน 109 คน

ส่วนที่ 2 ความรู้เรื่องมลพิษ มลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม สาเหตุการเกิดและ ผลกระทบจากมลพิษ ของผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

จากเกณฑ์ความรู้ในเรื่องของมลพิษ และมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมมีคะแนนเต็ม 20 คะแนน ผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้ามีความรู้เรื่องมลพิษ โดยเฉลี่ย 16.68

คะแนนและมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 2.34 เปรียบเทียบในกลุ่มระดับการศึกษาปัจจุบันพบว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่า ปวช. มีค่าเฉลี่ยต่ำสุดเท่ากับ 15.55 ค่าเฉลี่ยสูงสุดอยู่ในกลุ่ม ปวช. เท่ากับ 17.33 และในกลุ่มระดับปริญญาตรีมีค่าเฉลี่ยเท่ากับ 17.04 เปรียบเทียบในกลุ่มประสบการณ์ พบว่าผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์ทำงาน 0-5 ปีมีค่าเฉลี่ยต่ำสุด 16.11 และกลุ่มที่มีประสบการณ์ทำงาน 6-10 ปีและ 11-15 ปีจะมีค่าเฉลี่ย 17.28 และ 17.03

ทุกกลุ่มระดับความรู้และประสบการณ์มีคะแนนเฉลี่ยความรู้เรื่องมลพิษไม่แตกต่างกันมาก มีปัจจัยหลายอย่างที่บ่งชี้ ได้แก่ รูปแบบของการปฏิบัติงานที่ต้องร่วมกันทำ ร่วมกันคิด การใช้กฎระเบียบของหน่วยงานเดียวกัน การฝึกอบรมและได้รับรู้ข่าวสารเป็นอย่างดีเหมือนกัน จึงเป็นผลให้ทุกกลุ่มมีคะแนนไม่แตกต่างกันมาก

ส่วนที่ 3 พฤติกรรมความห่วงใย ในผลกระทบของมลพิษต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม ของผู้ปฏิบัติงานโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า โรงไฟฟ้าแม่เมาะ จังหวัดลำปาง

จากเกณฑ์พฤติกรรมความห่วงใยในผลกระทบต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม มีคะแนนเต็ม 50 คะแนน พบว่าผู้ปฏิบัติงานโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้ามีคะแนนเฉลี่ยรายข้อรวมเท่ากับ 4.36 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.81 อยู่ในระดับมีความห่วงใยมาก เปรียบเทียบพฤติกรรมความห่วงใยทุกกลุ่มระดับการศึกษา พบว่าทุกกลุ่มมีค่าเฉลี่ยความห่วงใยอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกันระหว่าง 42.17 ถึง 44.38 เปรียบเทียบกับประสบการณ์การทำงานน้อยที่สุดอยู่ในกลุ่มมีประสบการณ์การทำงานมากกว่า 16 ปี มีค่าเฉลี่ยพฤติกรรมความห่วงใยเท่ากับ 42.87

ผู้ปฏิบัติงานทุกกลุ่มมีความห่วงใยในผลกระทบจากมลพิษในระดับมาก ตรงกับพื้นฐานทางพฤติกรรมของมนุษย์ที่ความห่วงใยเมื่อมีปัจจัยพื้นฐานพร้อมย่อมจะต้องแสวงหาสิ่งที่ดีกว่านั้นคือเรื่องของความปลอดภัยในชีวิต

ส่วนที่ 4 พฤติกรรมการปฏิบัติ ในการป้องกันผลกระทบต่อตนเอง และสิ่งแวดล้อมจากมลพิษในโรงงานอุตสาหกรรมของผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า โรงไฟฟ้าแม่เมาะ

เกณฑ์ประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษ ที่เกิดจากการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมมีคะแนนเต็ม 100 คะแนน คะแนนเฉลี่ยรายข้อของผู้ปฏิบัติงาน โรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า ในพฤติกรรมการปฏิบัติเพื่อป้องกันมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมเท่ากับ 4.25 และมีค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 มีระดับการปฏิบัติส่วนใหญ่อยู่ในเกณฑ์น้อยมาก เปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติในกลุ่มระดับการศึกษาของผู้ปฏิบัติงาน พบว่าในกลุ่มผู้ปฏิบัติงานระดับปริญญาตรีมีคะแนนเฉลี่ยของพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษเท่ากับ 81.08 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 9.32 เปรียบเทียบพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษที่เกิดจาก

โรงงานอุตสาหกรรมระหว่างกลุ่มประสบการณ์การทำงานพบว่าทุกกลุ่มมีคะแนนเฉลี่ยอยู่ในเกณฑ์ใกล้เคียงกันระหว่าง 84.13 – 86.47

ผู้ปฏิบัติงานมีพฤติกรรมการปฏิบัติที่ไม่แตกต่างกันเนื่องจากทุกกลุ่มมีคะแนนที่ใกล้เคียงกันมาก ผู้ปฏิบัติงานที่ทำงานมาระยะเวลาหนึ่งจะมีความรู้ความเข้าใจในงานที่ปฏิบัติและรู้ถึงอันตรายที่เกิดจากมลพิษ ความสัมพันธ์ระหว่างเพื่อนร่วมงานก่อให้เกิดความห่วงใย ช่วยเหลือซึ่งกันและกัน แนะนำในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ในโรงงานอุตสาหกรรม พฤติกรรมการปฏิบัติจึงไม่แตกต่างกัน การศึกษาในครั้งนี้ก่อให้เกิดความรู้ว่าผู้ปฏิบัติงานทุกกลุ่มมีการเรียนรู้เรื่องของมลพิษที่เกิดจากการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมได้หลายทาง การเรียนรู้ก่อให้เกิดพฤติกรรมความห่วงใยและพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษ สอดคล้องกับทฤษฎีเกี่ยวกับพฤติกรรมและทฤษฎีความตระหนักที่ว่า มนุษย์เป็นส่วนหนึ่งของสภาพแวดล้อม ที่มีการรับรู้ทั้งข่าวสารและวัตถุ ซึ่งต้องมีการจัดการทั้งในปัจจุบันและอนาคต ความรู้ พฤติกรรมความห่วงใยและพฤติกรรมการปฏิบัติก่อให้เกิดความตระหนักในการป้องกันมลพิษในสภาพแวดล้อมของการปฏิบัติงานในโรงงาน การเรียนรู้เข้าใจและมองเห็นความสำคัญในปัญหาที่เกิดขึ้น ทำให้เกิดการปฏิบัติต่อปัญหาเพื่อความอยู่รอดของสังคมและสิ่งแวดล้อมในระยะยาวต่อไป

ผลการทดสอบสมมติฐานมีดังนี้

1. ผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้ามีความตระหนักในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมในระดับ มาก
2. ผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกันมีความตระหนักในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05
3. ผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า ที่มีระดับการศึกษาที่แตกต่างกันมีความตระหนักในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ที่ระดับ 0.05

2. อภิปรายผล

1. ความรู้ในเรื่องมลพิษ มลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม สาเหตุการเกิดและผลกระทบของผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้ามีความรู้ในเรื่องมลพิษและมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมไม่แตกต่างกัน หมายถึง มีความรู้ในเรื่องมลพิษและมลพิษอุตสาหกรรม

อยู่ในระดับมาก จากคะแนนเฉลี่ยรวมรายชื่อเท่ากับ 0.83 มีข้อที่มีผู้ปฏิบัติงานตอบได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดเท่ากับ 0.64 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.48 มีผู้ปฏิบัติงานตอบถูกร้อยละ 63.80 จำนวน 81 คนและข้อที่มีผู้ปฏิบัติงานตอบได้คะแนนเฉลี่ยมากที่สุดเท่ากับ 0.96 ค่าความเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.20 เป็นข้อที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ตอบถูกมากที่สุดถึงร้อยละ 96.10 จำนวน 122 คน ซึ่งมีปัจจัยที่ผู้ปฏิบัติงานตอบคำถามความรู้เรื่องมลพิษได้คะแนนสูง ต่ำ อธิบายได้ ดังนี้

ระดับการศึกษาของผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า มีคุณวุฒิทางการศึกษาดังแต่ระดับต่ำกว่า ปวช. จนถึงระดับปริญญาตรี ระดับต่ำกว่า ปวช. เป็นผู้ปฏิบัติงานที่เป็นช่างชำนาญงานหมายถึง ต้องเป็นผู้ที่มีความรู้ในทางช่างตามสาขา ก่อนสมัครเข้ามาทำงานในโรงงานไฟฟ้าฝ่ายผลิตแห่งประเทศไทย ผู้ปฏิบัติงานที่มีระดับการศึกษาดังแต่ ปวช. ทางสายช่างขึ้นไปส่วนใหญ่ได้รับการศึกษาจะได้รับการศึกษาจากในสถาบันการศึกษามาก่อนที่จะเข้ามาทำงานในกลุ่มที่มีระดับการศึกษากว่าปวช. มีเพียงร้อยละ 29.9 ซึ่งมีคะแนนเฉลี่ย ต่ำสุดเท่ากับ 15.55 คะแนน เมื่อเฉลี่ยรวมคะแนนจึงอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง

ประสบการณ์การทำงานของผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า มีประสบการณ์การทำงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า มากกว่า 16 ปีขึ้นไปมากที่สุดถึงร้อยละ 37.0 ผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์การทำงานในแผนกโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า 0-5 ปี น้อยที่สุดร้อยละ 7.1 และอีกร้อยละ 30.7 เป็นผู้ปฏิบัติงานที่มีประสบการณ์การทำงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้าระหว่าง 10-15 ปี ซึ่งทำให้ผลคะแนนความรู้เรื่องมลพิษเฉลี่ยของกลุ่มอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง

การฝึกอบรม การได้รับรู้ข่าวสารจากสื่อต่างๆ การปฏิบัติงานรวมกัน และการมีส่วนร่วมกันทำกิจกรรมที่นอกเหนือจากงานหลัก ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้มีการแลกเปลี่ยนความคิดเห็น ประสบการณ์ซึ่งกันและกัน สอดคล้องกับทฤษฎีการเรียนรู้ที่กล่าวไว้ว่าการเรียนรู้เป็นสิ่งที่แทรกอยู่ในทุกเรื่องที่เราทำและคิดได้แก่ วัฒนธรรม ทักษะคติ ค่านิยม บุคลิกภาพ และการรับรู้ซึ่งจะทำให้มีลักษณะการปรับปรุงเปลี่ยนแปลงพฤติกรรมทั้งในด้านดีและไม่ดี จากประสบการณ์ทั้งทางตรงและทางอ้อม การเรียนรู้จะช่วยเพิ่มประสิทธิภาพของบุคคลในการปรับตัวให้เข้ากับเหตุการณ์ต่างๆ (Bloom อ้างใน นงนุช อิมพิทท์, 2540 : 32) ซึ่งทำให้ระดับคะแนนเฉลี่ยของความรู้เรื่องมลพิษอยู่ในเกณฑ์ค่อนข้างสูง

2. ความตระหนักในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมของผู้ปฏิบัติงานในโรงงานเครื่องกลและโรงงานไฟฟ้า ในการประเมินพฤติกรรมความห่วงใยและ

พฤติกรรมกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรม อยู่ในระดับมาก มีระดับคะแนนรวมของพฤติกรรมความห่วงใยรายชื่อเฉลี่ยเท่ากับ 4.36 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐาน เท่ากับ 0.81 และคะแนนรวมของพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษรายชื่อเท่ากับ 4.25 และค่าเบี่ยงเบนมาตรฐานเท่ากับ 0.91 ซึ่งอยู่ในระดับมากหรือบ่อย ปรับเป็นความตระหนักในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากการปฏิบัติงานในโรงงานอุตสาหกรรมในระดับมาก

พฤติกรรมความห่วงใยและพฤติกรรมกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษมีปัจจัยที่สำคัญหลายด้านได้แก่ ประสิทธิภาพการทำงาน ความรู้ความเข้าใจ การรับรู้ข่าวสาร ความสนใจในปัญหาทางสุขภาพ ความต้องการทางด้านร่างกายและจิตใจ ฐานะทางเศรษฐกิจ และความจำเป็นในการประกอบอาชีพ ทำให้ผู้ปฏิบัติงานได้รับการสะสมประสบการณ์ความรู้ จนสามารถที่จะแยกแยะสิ่งที่ดีและไม่ดี และถ่ายทอดออกไปเป็นพฤติกรรมความห่วงใย และพฤติกรรมปฏิบัติเพื่อให้เกิดความปลอดภัยจากมลพิษ ซึ่งสอดคล้องกับทฤษฎีความต้องการของบุคคล 5 ขั้นตามลำดับคือ ความต้องการพื้นฐานเพื่อความอยู่รอดของชีวิต ความต้องการในการแสวงหาความปลอดภัยจากสิ่งแวดล้อมและความคุ้มครองจากผู้อื่น ความต้องการในการมีส่วนร่วมและการเข้ามู่เข้าพวก ความต้องการในการได้รับการยกย่องให้มีเกียรติ และสุดท้ายเป็นความต้องการได้รับความสำเร็จในชีวิต (มาสโลว์ อ้างในปริยาพร วงศ์อนุตรโรจน์, 2540 : 115-116) และยังสอดคล้องกับทฤษฎีความตระหนักซึ่งมีนักวิชาการหลายท่านได้ให้ความหมายไว้ดังนี้ ความตระหนักหมายถึงรู้ชัดเจน เข้าใจ มีความรักห่วงแทน มีความห่วงใย มีการปฏิบัติจริง โดยอาศัยองค์ประกอบ 4 องค์ประกอบคือ ผู้ให้ ผู้รับ สิ่งที่จะให้ และวิธีที่จะให้ (มนัส สุวรรณ, 2532 : 2) และยังมีคำกล่าวว่า ความตระหนักหมายถึง การมีความรู้ มีความสำนึก เป็นภาวะที่บุคคลเข้าใจหรือสำนึกถึงความสำคัญของเหตุการณ์ ภัยพิบัติถึงปัญหาในสิ่งแวดล้อมที่ตนอาศัยอยู่ และมีความคิดที่กระทำอย่างหนึ่งอย่างใดต่อปัญหาเพื่อความอยู่รอดของสังคมและสิ่งแวดล้อม (ชูศักดิ์ วิทยากร, 2537 : 4) จึงส่งผลให้ผู้ปฏิบัติงาน มีความตระหนักในการป้องกันมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมในระดับมาก

3. เปรียบเทียบความตระหนักในกลุ่มอายุงาน และกลุ่มระดับการศึกษาของผู้ปฏิบัติงานในแผนกโรงงานเครื่องกลและแผนกโรงงานไฟฟ้า ไม่มีความแตกต่างอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ ซึ่งเป็นการปฏิเสธสมมุติฐานข้อที่ 2 และข้อที่ 3

สำหรับผลการศึกษาในครั้งนี้ สอดคล้องกับผลงานวิจัยของ บุญจันทร์ เอ็มย่านยาว (2541) ที่พบว่าผู้ปฏิบัติงานในกระบวนการผลิตพลังงานไฟฟ้าที่มีลักษณะงานต่างกัน มีพฤติกรรมในการป้องกันมลภาวะทางอากาศไม่แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ 0.05 และผลงานวิจัยของ ไสภณ ไกรมาก(2540) ที่พบว่าคนงานในโรงงานหินอ่อน จังหวัดกำแพงเพชร ที่มีเพศ อายุ ระดับการศึกษา สถานภาพการสมรส ประสิทธิภาพในการทำงาน รายได้ต่อเดือน การรับรู้ข่าวสาร

ความรู้เกี่ยวกับเครื่องป้องกันอันตรายจากเสียงและการยอมรับการใช้เครื่องป้องกันอันตรายจากเสียงต่างกัน มีการใช้เครื่องป้องกันอันตรายจากเสียงไม่แตกต่างกัน

3. ข้อเสนอแนะ

1. จากการศึกษาพบว่า ผู้ปฏิบัติงานในแผนกโรงงานเครื่องกลและแผนกโรงงานไฟฟ้ามีความรู้ความเข้าใจในเรื่องมลพิษอยู่ในระดับมาก มีเพียงผู้ปฏิบัติงานที่มีระดับการศึกษาระดับต่ำกว่าปวช. ที่มีระดับความรู้เรื่องมลพิษน้อยที่สุดในกลุ่ม จึงควรให้มีการอบรมความรู้เรื่องมลพิษกับผู้ปฏิบัติงานในระดับนี้

2. พฤติกรรมความตระหนักของผู้ปฏิบัติงานแผนกโรงงานเครื่องกล และแผนกโรงงานไฟฟ้า พบว่าผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่มีพฤติกรรมความห่วงใยและพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษอยู่ในระดับ มาก สนับสนุนการเสนอแนะความคิดที่เป็นประโยชน์ต่อการปฏิบัติงาน ในการลด ควบคุม และป้องกันมลพิษที่เกิดจากการปฏิบัติงาน ในข้อที่ผู้ปฏิบัติงานตอบได้คะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุดคือข้อที่ 3 ของแบบประเมินพฤติกรรมความห่วงใย ลมที่มีแรงดันสูงใช้เป่าทำความสะอาดฝุ่นผงตามเครื่องจักรได้ดีเพราะสะอาดและประหยัดเวลา เป็นคำถามเชิงนิเสธ ผู้ควบคุมงานในทุกระดับชั้นต้องหาทางเลือกที่ดีกว่าในการทำความสะอาดเพื่อลดการสร้างมลภาวะทางอากาศในบริเวณพื้นที่โรงงาน ส่วนข้อที่ 9 ของแบบประเมินพฤติกรรมการปฏิบัติในการป้องกันมลพิษมีคะแนนเฉลี่ยน้อยที่สุด 3.09 การรับประทานอาหารในบริเวณโรงงาน ซึ่งผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ยังมีการปฏิบัติอยู่เสมอหรือบางครั้ง จึงควรส่งเสริมให้มีการออกกฎระเบียบที่ชัดเจนและปิดประกาศให้ทราบทั่วกัน มีการจัดอบรมให้ความรู้เรื่องมลพิษ ผลกระทบ และการป้องกัน เน้นในจุดที่ผู้ปฏิบัติงานส่วนใหญ่ละเลยในการป้องกันผลกระทบจากมลพิษต่อตนเองและสิ่งแวดล้อม

3. ในการศึกษาครั้งต่อไป

1.1 ในการศึกษาความตระหนักในเรื่องมลพิษที่เกิดจากโรงงานอุตสาหกรรมควรมีการศึกษาเปรียบเทียบกับผู้ปฏิบัติงานในโรงงานแห่งอื่นที่มีลักษณะการทำงานและปัจจัยแวดล้อมที่คล้ายกันเพื่อเปรียบเทียบความตระหนักและปัจจัยที่ส่งผลต่อความตระหนัก

3.2 การเก็บข้อมูลควรมีแบบสัมภาษณ์ร่วมอยู่ด้วย เพราะผู้ปฏิบัติงานมีระดับการศึกษาแตกต่างกันมาก เพื่อให้ได้ข้อมูลที่ตามความเป็นจริงมากที่สุด